

ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОЩУВАННЯ ОЗИМОЇ ПШЕНИЦІ У ФГ «НА ГОРІ» ГОРОДЕНКІВСЬКОГО РАЙОНУ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Сивків Х.В., здобувач вищої освіти спеціальності 201 «Агрономія»

Пую В.Л., доктор с.-г. наук., доцент

e-mail: Vasulpuyu@gmail.com

Подільський державний аграрно-технічний університет

У фермерському господарстві «На горі» Городенківського району Івано-Франківської області серед зернових культур ведуче місце належить озимій пшениці. Під її посіви відводять найкращі ґрунти й попередники та належним чином готують площі до сівби в оптимальні строки. Також для збільшення урожайності застосовують сучасні адаптивні сорти, високоякісне насіння, збалансоване удобрення, широкий спектр засобів захисту рослин. Проте, подальше нарощування виробництва зерна має досягатися не будь-якою ціною, а з мінімальними затратами трудових і матеріальних ресурсів. Вирощений врожай не тільки повинен відшкодувати витрати, але й забезпечувати отримання чистого прибутку, який виступає як найбільш вагомий показник успіху підприємства і вдалого управління ним [1]. При прогнозуванні прибутку, собівартості продукції і рентабельності виробництва в першу чергу користуються технологічними картами [2], за якими визначаються виробничі витрати із застосуванням певних коректив за матеріалами бухгалтерії.

У розрахунках економічної ефективності нами враховані всі витрати, пов'язані з технологією вирощування озимої пшениці. Визначення загальних витрат виробництва на гектар посіву, а також затрат на збирання, переробку і доробку врожаю були проведені згідно з діючими нормативами і розцінками.

Економічна оцінка зосереджувалась на визначенні собівартості продукції, прибутку, рентабельності виробництва. У вартість продукції, отриманої з одиниці площі, враховані основна продукція (зерно) і не врахована побічна (солома). Зерно, відповідно до його класу, оцінювалося за діючими закупівельними цінами на момент проведення підрахунків, тобто четвертий квартал кожного року [3].

Встановлено, що на вирощування врожаю зерна з 1 га посівів пшениці господарство щорічно витрачає 15995 грн. Найбільший відсоток витрат припадає на орендну плату – 30,6% (4900 грн), мінеральні добрива – 24,9% (3990 грн), засоби захисту рослин – 11,0% (1765 грн), пально-мастильні матеріали – 11,7% (1875 грн) та оплату праці – 11,1% (1775 грн). За такого рівня витрат собівартість 1 т зерна пшениці становила в середньому 3152 грн.

Аналізуючи показники урожайності озимої пшениці за останні роки, можна зробити висновок, що технологія прийнята в господарстві, дала можливість значно підвищити її урожайність: у 2019 р. вона складала 6,16 т/га. Наведене збільшення відбувалось завдяки дуже сприятливим погодним умовам для вирощування озимої пшениці та вчасному проведенню всіх агротехнічних

заходів в процесі вирощування. Причиною зменшення врожайності в 2020 р. до 4,15 т/га були метеорологічні аномалії.

З урахуванням перевезення і збуту зерна гуртом на Городенківський елеватор «філія Перспектив» господарство в середньому за останні два роки отримало грошової виручки 4965 грн за одну тонну (табл. 1).

Таблиця 1. Економічна ефективність технології вирощування озимої пшениці у ФГ «На горі» Городенківського району Івано-Франківської області

Показник	Рік		Середнє
	2019	2020	
Урожайність, т/га	6,16	4,15	5,15
Закупівельна ціна 1 т зерна, грн	4630	5300	4965
Виручка з 1 га, грн	28521	21995	25258
Виробничі витрати на 1 га, грн	15995	15392	15694
Прибуток з 1 га, грн	12526	6603	9564
Собівартість 1 т зерна, грн	2596	3709	3152
Рівень рентабельності, %	78	43	61

Найкращі економічні показники були досягнуті у 2019 р., за результатами якого було отримано найбільший чистий дохід в розрахунку на одиницю площі, найнижча собівартість зерна, а окупність виробничих витрат була найбільша. Так, при вартості зерна 28521 грн, собівартість однієї тонни зерна становила 2596 грн, прибуток – 12526 грн/га, рівень рентабельності – 78%. У 2020 р. валовий збір зерна озимої пшениці порівняно з попередніми роками відчутно зменшився. Проте, попит на зерно суттєво не збільшився і за ціною 5300 грн за 1 т зерна [3] розраховувати на великі прибутки не приходилось. Розрахунки свідчать, що за урожайності зерна 4,15 т/га і собівартості 1 т зерна 3709 грн, рівень рентабельності не сягнув навіть 50-відсотковий рубіж, що слабо забезпечує розширене відтворення виробництва, а прибуток з 1 га посіву можна прирівнювати до 200 євро. Але крім зерна, як головного продукту технології, озима пшениця забезпечує таку ж саму кількість соломи, яка здатна суттєво змінити в кращий бік економічні показники вирощування озимої пшениці.

Висновок. Технологія вирощування озимої пшениці, прийнята в господарстві, відноситься до категорії рентабельної.

Список використаної літератури

1. Дробот В.І., Зуб Г.І., Кононенко М.П. та ін. Економічний довідник аграрника; за ред. Ю.Я. Лузана, П.Т. Саблука. Київ: Преса України, 2003. 800 с.
2. Технологічні карти та витрати на вирощування сільськогосподарських культур за різним ресурсом збереження; за ред. Д.І. Мазуренка, Г.Є Мазнева. Харків: ХНТУСГ, 2006. 725 с.
3. Городенківський елеватор «філія Перспектив». URL: <https://graintrade.com.ua/elevator/gorodenkivskij-elevator-filiya-perspektiv-id18379>.